

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
(проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ №02071211
Володимир ЄРМАЧЕНКО

Оподаткування суб'єктів підприємництва
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **07 Управління та адміністрування**
Спеціальність **071 Облік і оподаткування**
Освітній рівень **третій (освітньо-науковий)**
Освітня програма **Облік і оподаткування**

Вид дисципліни **вибіркова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри митної справи

Вікторія ТИЩЕНКО

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри митної справи
Протокол № 9 від 02.02.2021 р.

Розробник:
Найденко О. Є., к.е.н., доц. кафедри митної справи

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

В сучасних умовах підприємства є однією з найбільш потужних рушійних сил економіки будь-якої країни. Серед факторів, які обумовлюють розвиток підприємств та підприємництва чільне місце займають умови оподаткування, адже вони визначають результати діяльності платників податків.

Податкова система України перебуває на етапі удосконалення, що передусім пов'язано із прийняттям Податкового кодексу України (та повсякчасним корегуванням його норм). Відтак в сучасних умовах господарювання одним з найбільш складних питань є оподаткування підприємницької діяльності та відображення в податковому обліку наслідків здійснення різних видів господарських операцій, які здійснюються платниками податків.

В умовах постійних змін, які відбуваються у податковому законодавстві, суб'єкти підприємництва мають ретельно слідкувати за цими змінами. Такі зміни не дозволяють суб'єктам підприємництва ефективно здійснювати процеси стратегічного та податкового планування.

Тому, дисципліна «Оподаткування суб'єктів підприємництва» має допомогти здобувачам у вивченні особливостей оподаткування підприємницької діяльності, формуванні стратегії поведінки з контролюючими органами в сфері оподаткування, складанні податкової документації та визначенні податкових зобов'язань для виконання податкового обов'язку.

Під час засвоєння даної дисципліни здобувачі навчатимуться застосовувати на практиці теоретичні знання з економіки підприємства, бухгалтерського обліку, фінансів підприємства, використовувати у практичній діяльності методи визначення податкових зобов'язань та різні способи складання та подання податкової звітності.

При розробці програми навчальної дисципліни враховано рекомендації щодо компетентнісно-орієнтованого підходу до навчального процесу.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота здобувачів з економічною літературою, нормативними актами та інтернет-джерелами.

Мета навчальної дисципліни: формування системи теоретичних основ та практичних вмінь та навичок щодо оподаткування суб'єктів підприємництва, розрахунку податкових зобов'язань та складання податкової звітності за різними податками та зборами.

Основними завданнями дисципліни є:

характеристика загальних засад оподаткування підприємницької діяльності;

формулювання сутності та види податків;

знання структури, прав, функцій та обов'язків контролюючих органів в сфері оподаткування;

вміння визначати суму податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ та скласти податкову декларацію;

вміння визначати суму податкових зобов'язань з акцизного податку, податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб та інших податків та зборів та скласти податкові декларації;

обґрунтування переходу суб'єкту підприємництва на спрощену систему оподаткування;

здійснення обліку та складання податкової документації з єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1А
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Сучасні економічні теорії	Податкова політика та податкове регулювання
Податковий менеджмент	
Історія економічних теорій та концепцій	

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Знати теоретичні аспекти оподаткування суб'єктів підприємництва та порядок обчислення податкових зобов'язань за непрямыми податками	Характеризувати загальні засади оподаткування підприємницької діяльності Знати види підприємств за різними нормативно-правовими актами Формулювати сутність та види податків Класифікувати види податкових пільг Знати структуру, права, функції та обов'язки контролюючих органів в сфері оподаткування Знати порядок реєстрації платників ПДВ Вміти визначати суму податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ та скласти податкову декларацію Знати порядок реєстрації платників акцизного податку Вміти обчислювати суму митних платежів за різними ставками та скласти податкову декларацію Вміти обчислювати суму митних платежів за різними ставками
Знати порядок обчислення податкових зобов'язань та складання податкової звітності за прямими податками та зборами	Вміти обчислювати суму податкових зобов'язань та скласти податкову звітність з податку на прибуток підприємств Визначати суму амортизації та суму податкових різниць Знати порядок обчислення сум єдиного соціального внеску Обчислювати суму податку на доходи фізичних осіб, податкової соціальної пільги та податкової знижки та скласти податкову документацію Обґрунтовувати перехід суб'єкту підприємництва на спрощену систему оподаткування Здійснювати облік та скласти податкову документацію з єдиного податку

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади оподаткування підприємницької діяльності та оподаткування непрямыми податками

Тема 1. Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності.

Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва. Великі платники податків. Державна реєстрація підприємництва. Ліцензування видів господарської діяльності. Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок отримання ліцензії для здійснення видів підприємницької діяльності. Вимоги до застосування реєстраторів розрахункових операцій суб'єктами

підприємства. Порядок обліку платників податків юридичних осіб. Електронний кабінет платника податку. Порядок обліку платників податку фізичних осіб-підприємців та самозайнятих осіб.

Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні

Основні поняття системи оподаткування (податок, збір, платіж). Функції та елементи податків. Принципи податкового законодавства. Класифікація податків за різними ознаками.

Тема 3. Контролюючі органи в сфері оподаткування

Структура контролюючих органів в Україні: їх права та обов'язки. Організація контрольно-перевірочної діяльності контролюючих органів. Види податкових перевірок. Порядок допуску працівників контролюючих органів на підприємство для проведення перевірки. Порядок оформлення результатів перевірки та оскарження її результатів. Порядок вилучення документів у суб'єкта підприємництва. Права та обов'язки платників податків.

Тема 4. Податок на додану вартість

Платники ПДВ. Доцільність добровільної реєстрації платником ПДВ. Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників ПДВ. Методи обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ. Ведення податкової документації при обліку податку на додану вартість. Реєстрація податкових накладних в Єдиному реєстрі. Бюджетне відшкодування ПДВ: порядок отримання права на нього.

Тема 5. Акцизний податок

Порядок ліцензування та реєстрації платників акцизного податку. Вартість ліцензії на виробництво та / або реалізацію лікєро-горілочаних та тютюнових виробів. Облік та звітність з акцизного податку. Мінімальні оптово-роздрібні ціни на лікєро-горілочану продукцію. Максимальні роздрібні ціни на тютюнові вироби. Порядок складання та реєстрації акцизної накладної. Маркування підакцизних товарів.

Тема 6. Мито

Сутність мита та його види. Поняття та принципи визначення митної вартості товарів. Порядок обліку та сплати митних платежів. Порядок складання митної вантажної декларації.

Змістовий модуль 2. Оподаткування суб'єктів підприємництва прямими податками та зборами

Тема 7. Податок на прибуток підприємств

Об'єкт оподаткування. Доцільність коригування фінансового результату. Види податкових різниць в обліку податку на прибуток. Основні засоби та порядок їх амортизації в бухгалтерському та податковому обліку. Трансфертне ціноутворення та контрольовані операції. Принцип «вितягнутої руки».

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб

Платники податку та податкові агенти. Облік єдиного соціального внеску у різних

суб'єктів підприємництва. Право на податкову соціальну пільгу та його документальне підтвердження. Право на податкову знижку та його документальне підтвердження. Визначення податку на доходи фізичних осіб за різними об'єктами оподаткування. Документація, яку складають фізичні особи-підприємці та податкові агенти при обліку єдиного соціального внеску та податку на доходи фізичних осіб.

Тема 9. Інші прями податки та збори в податковій системі України

Вимоги до обліку та звітності з екологічного податку. Вимоги до обліку та звітності з рентних платежів. Вимоги до обліку та звітності місцевих податків та зборів.

Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні

Доцільність та порядок переходу суб'єктів підприємництва на спрощену систему оподаткування в Україні. Групи платників єдиного податку та вимоги до них. Облік доходів платниками єдиного податку. Ставки єдиного податку. Документація з єдиного податку для фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

Під час викладання навчальної дисципліни будуть застосовано такі методи навчання та викладання:

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення здобувачів і характеризуються виокремленням головних висновків з питань, що розглядаються. Під час читання лекцій здобувачам даються питання для самостійного розмірковування, що відіграє активізуючу роль, примушує здобувачів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді:

проблемна лекція з питання: "Ліцензування підприємницької діяльності" (за темою 1)

проблемна лекція з питання: "Історія контролюючих органів в Україні" (за темою 3)

проблемна лекція з питання: "Історія акцизного оподаткування" (за темою 5)

проблемна лекція з питання: "Теорії визначення податкових витрат" (за темою 7)

проблемна лекція з питання: "Історія місцевого оподаткування" (за темою 9)

Міні-лекції – характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень:

міні-лекція з питання: "Наукові підходи до класифікації податків" (за темою 2)

міні-лекція з питання: «Наукові підходи до реєстрації платників ПДВ» (за темою 4)

міні-лекція з питання "Наукові підходи до методів визначення митної вартості" (за темою 6)

міні-лекція з питання "Класифікація доходів фізичних осіб: наукова та практична складова" (за темою 8)

міні-лекція з питання "Засоби підтримки малого бізнесу в ЄС" (за темою 10)

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих

компетентностей у здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять у формі: експрес-опитувань, виконання практичних завдань, презентацій результатів власних наукових досліджень, написання есе.

модульний контроль, що проводиться у формі поточних контрольних робіт.

Загальна таблиця балів за виконання завдань за навчальною дисципліною:

Види навчальних завдань	Максимальна кількість балів
Експрес-опитування (загальна кількість шість – кожне оцінюється по три бали)	18
Написання есе	5
Практичні завдання (загальна кількість сім – кожна оцінюється по п'ять балів)	35
Презентація	12
Поточні контрольні роботи (загальна кількість дві – кожна оцінюється по 15 балів)	30
Всього	100

Сформовані компетентності оцінюються під час проведення експрес-опитувань за матеріалами лекційних занять. Всього передбачено проведення шістьох експрес-опитувань, кожне з яких буде включати по 10 тестових запитань за відповідними темами. Відповіді на тестові запитання здобувачів будуть оцінюватися наступним чином:

- 10 правильних відповідей – 3 бали;
- 9 правильних відповідей – 2,5 бали;
- 8 правильних відповідей – 2 бали;
- 7 – 6 правильних відповідей – 1,5 бали;
- 5 правильних відповідей – 1 бал;
- 4 – 3 правильних відповідей – 0,5 балів;
- менше 3 правильних відповідей – 0 балів.

Практичні заняття:

Під час практичних занять здобувачі виконують есе; практичні завдання; презентацію за результатами наукових досліджень за темою дисертації.

Обсяг есе складає 8 – 10 сторінок. Тематика есе розміщена на сайті ПНС. За виконання есе здобувачі можуть отримати 5 балів. Критерії оцінювання есе:

- 1 бал – характеристика історичних аспектів обраного питання;
- 1,5 бали – характеристика діючого законодавства щодо обраного питання;
- 2 бали – рекомендації щодо вирішення існуючих проблем щодо обраного питання;
- 0,5 бал – висновки за есе.

В процесі навчання передбачено виконання здобувачами сімох практичних завдань, в процесі яких вони будуть складати податкову документацію. За виконання кожної практичного завдання здобувачі отримують оцінку 5 балів. Критерії оцінювання практичних завдань:

- 5 балів – податкова документація складена без помилок;
- 4 бали – податкова документація складена з незначними помилками в реквізитах;
- 3 бали – податкова документація складена зі значними помилками у реквізитах та незначними помилками у визначенні податкових зобов'язань;
- 2 бали – податкова документація складена зі значними помилками у реквізитах та значними помилками у визначенні податкових зобов'язань;
- 1 бал – в податковій документації відсутні більшість основних показників;

В процесі навчання передбачено підготовку здобувачами презентації за результатами наукових досліджень за темою дисертації. Критерії оцінювання презентації:

12 балів – презентація включає результати досліджень, які оприлюднено у науково-метричних базах Web of Science або Scopus;

6 балів – презентація включає результати досліджень, які оприлюднено в інших науково-метричних базах;

Самостійна робота.

Самостійна робота здобувачів передбачає формування вмінь та навичок за допомогою Податкового кодексу та нормативно правових актів вирішувати евристичні, стереотипні та діагностичні завдання під час поточних контрольних робіт.

Під час викладання навчальної дисципліни передбачено виконання здобувачами двох поточних контрольних робіт, кожна з яких передбачає виконання одного стереотипного завдання, одного евристичного завдання та двох діагностичних завдань. За кожну контрольну роботу здобувач може отримати 15 балів. Критерії оцінювання поточних контрольних робіт:

Стереотипне завдання (2 бали):

1 бал – правильне формулювання основних визначень за темами дисципліни;

1 бал – формулювання основних визначень за темами дисципліни з невеликими помилками;

Евристичне завдання (3 бали):

1,5 бали – правильне посилання на статтю Податкового кодексу України;

1,5 бали – за правильну інтерпретацію норми Податкового кодексу України.

Діагностичне завдання (по 5 балів за кожне з двох завдань):

2 бали – правильне посилання на статтю Податкового кодексу України;

2,5 балів – правильне визначення податкових зобов'язань;

0,5 балів – формулювання висновків за вирішеним завданням.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни передбачає *інтегровану* оцінку за результатами виконання здобувачами всіх видів навчальних завдань.

Здобувача слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Ліцензування підприємницької діяльності		
	Практичне заняття	Есе на тему: Проблеми та перспективи оподаткування підприємницької діяльності	Есе	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Наукові засади оподаткування підприємницької діяльності		
Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція: Наукові підходи до класифікації податків	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Переваги та недоліки теорій оподаткування	Практичне завдання	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Методи визначення податкового навантаження		
Тема 3. Контролюючі органи в сфері оподаткування	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Історія контролюючих органів в Україні		
	Практичне заняття	Складання плану податкової перевірки	Практичне завдання	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Методика оскарження рішень контролюючих органів		
Тема 4. Податок на додану вартість	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Наукові підходи до реєстрації платників ПДВ	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Складання декларації з ПДВ	Практичне завдання	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Переваги та недоліки системи електронного адміністрування ПДВ		
Тема 5. Акцизний податок	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Історія акцизного оподаткування	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Складання декларації з акцизного податку	Практичне завдання	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Наукові підходи до класифікації підакцизних товарів		

Тема 6. Мито	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Наукові підходи до методів визначення митної вартості		
	Практичне заняття	Контрольна робота за темами 1 – 6	Контрольна робота	15
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Митна політика країн ЄС		
Тема 7. Податок на прибуток підприємств	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Теорії визначення податкових витрат	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Складання декларації з податку на прибуток підприємств	Практичне завдання	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Методи амортизації основних засобів в країнах ЄС		
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Класифікація доходів фізичних осіб: наукова та практична складова	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Складання декларації про доходи та майновий стан	Практичне завдання	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Наукові підходи до сімейного оподаткування в ЄС		
Тема 9. Інші прями податки та збори в податковій системі України	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Історія місцевого оподаткування	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Складання декларації з екологічного податку	Практичне завдання	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Наукові підходи до оподаткування розкоші в ЄС		
Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція лекція: Засоби підтримки малого бізнесу в ЄС		
	Практичне заняття	Презентація результатів наукових досліджень за темою дисертації	Презентація	12
	Практичне заняття	Контрольна робота за темами 7 – 10	Контрольна робота	15
<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Наукові підходи до обліку доходів суб'єктів малого підприємництва		

Рекомендована література

Основна:

1. Налоговые льготы. Теория и практика применения: монография/ И. А. Майбууров, Ю. Б. Иванов, А. Е. Найденко. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2014. – 487 с.
2. Налоговый менеджмент: учебник / И. А. Майбууров, Ю. Б. Иванов, А. Е. Найденко – М. : ЮНИТИ–ДАНА, 2015 .– 560 с.
3. Організація податкового процесу: навч. посіб. / О. Є. Найденко, К. В. Давискіба. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 268 с.
4. Податкова система : навч. посіб. / Ю. Б. Иванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – 2018. – 408 с.
5. Податковий менеджмент: навч. посіб. / Ю. Б. Иванов, А. І. Крисоватий, В. В. Карпова, А. Я. Кізіма. – Київ : Знання. – 2008. – 525 с.

Додаткова:

6. Найденко О. Є. Вплив регулятивного потенціалу податку на доходи фізичних осіб на соціальний захист населення / О. Є. Найденко, В. О. Логошенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. – №16. – С. 121–125.
7. Найденко О. Є. Інструменти податкового регулювання для підтримки малозабезпечених верств населення / О. Є. Найденко // Економіка розвитку. – 2019. – № 3. – С. 45–57.
8. Найденко О. Є. Обґрунтування порядку відбору платників податків до включення у план-графік податкової перевірки / О. Є. Найденко, Ю. О. Руденко // Вісник Одеського національного університету. – 2016. Економіка.. Том 21. Випуск 4. – С. 145–150.
9. Найденко О. Є. Обґрунтування принципів оподаткування як основи зростання конкурентоспроможності економіки країни / О. Є. Найденко, А. О. Єніна-Березовська // Бізнес Інформ. – 2016. – №10. – С. 291–303.
10. Найденко О. Є. Обґрунтування цілей податкової політики держави / О. Є. Найденко // Економіка розвитку. – 2018. – № 2 (86). – С. 13–23.
11. Найденко О. Є. Основні аспекти становлення та розвитку митної справи України / О. Є. Найденко, А. О. Єніна, О. В. Костяна // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – №23. – С. 506 – 511.
12. Сідельникова Л. П. Реалізація принципу соціальної справедливості в оподаткуванні фізичних осіб / Л. П. Сідельникова, О. Є. Найденко // Економіка розвитку. – 2017. – № 2. – С. 86-96.
13. Уклонение от уплаты налогов. Проблемы и решения : монография / И. А. Майбууров, Ю. Б. Иванов, А. Е. Найденко. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2013. – 383 с.
14. Tyschenko V. F. The customs policy of the state through the prism of incentives and restrictions / V. F. Tyschenko, O. E. Naidenko, V. V. Karpova, O. I. Omelchenko // Financial and credit activity: problems of theory and practice. - 2018. - Vol. 3, No 26 (2018). - P. 256-267.

Інформаційні ресурси:

15. Офіційний сайт Державної податкової служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>
16. Вісник. Офіційно про податки. Офіційне видання Державної податкової служби України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua>